

سرمقاله: نگاهی از زاویه‌ای دیگر

Having a look of other aspect on medical profession

همگان می‌دانند که در سرشت ایرانیان چکامه و ترانه‌سرایی نهفته است و هر سخنی، پندی یا کنایه‌ای را با گویش آهنگین به زبان می‌آورند و در این میان پزشکان بسیاری در ایران زمین بوده و هستند که پزشک گرانقدر دکتر محمد سیاسی در کتاب «طیبیان شاعر» شرح حال ایشان را گردآوری کرده است و در میان آن‌ها نام تنی چند از طبیبان دوره‌های گذشته قزوین نیز به چشم می‌خورد.

در سال‌های نه چندان دور سپهر فرهنگ و هنر شهر قزوین شاهد حضور پزشکان فرهیخته‌ای بود. پزشکان پیشگامی که سنگ‌بنای بهداشت و درمان شهر را پی نهادند که بعدها زمینه‌ساز بنیان‌گذاری دانشگاه علوم پزشکی قزوین شد. دکتر علی نشاط، دکتر فیلیپ فیلیپویچ، دکتر علی‌اکبر فغانی، دکتر نورالدین تنکابنی، دکتر خاکپور و ... در این زمره‌اند و در کتاب «جستاری در پیشینه پزشکی قزوین» به شرح آن‌ها پرداخته‌ام. برخی از این پزشکان افزون بر حرفه پزشکی و فعالیت‌های انسان‌دوستانه و کمک به هموعان، که با همان امکانات اندک به تسکین و درمان بیماران و نیازمندان می‌پرداختند، در سرایش و سرایندگی نیز دستی داشتند و خود آغازگر نشست‌ها و همایش‌ها و سامانده گروه‌های هنری بودند. اگرچه مجله علمی دانشگاه ویژه انتشار مقاله‌ها و گزارش‌های علمی - پژوهشی است و سیاست این مجله نیز چنین اقتضا می‌کند، دریغم آمد پس از گذشت حدود چهار سال از نگارش آخرین سرمقاله و سپری شدن بیست سال از بنیان‌گذاری این مجله، گریزی به جنبه‌های دیگری از پزشکی نزنم؛ زیرا در روزگاری که هدف بسیاری از مقاله‌ها نوشتن برای چاپ است و چاپ برای ارتقاء و نه بیش، شاید ضروری باشد به گوشه دیگری از جنبه‌های شخصیت برخی از پزشکان چند دهه پیش قزوین بپردازم و توجه خوانندگان را به آن بازگردانم.

دکتر اسماعیل خرسند پزشک انسان‌دوست که مطبی در شهر داشت، بدون چشمداشت و با از خودگذشتگی به روستاهای دوردست و کوهستانی سفر می‌کرد و جذامیان لولیده در دخمه‌های الموت را درمان می‌کرد. او یکی از بنیان‌گذاران انجمن ادبی قزوین بود و با همکاری پزشک دیگری به نام دکتر حسن هوشیار که او نیز منشاء خدماتی در بهداشت و درمان شهر بود و دستی در سرایندگی نیز داشت و دارد، انجمن را همراه با ادب‌دوستان

اداره می کردند. در این انجمن جلسه‌های منظم ماهانه نیز برگزار می شد و در گسترش فرهنگ در میان مردم ایفای نقش می کرد.

همچنین به جاست از دکتر حبیب‌اله صنعتی جراح برجسته یاد کنم که همراه با همسرش بانو دکتر پوراندخت میر (اولین پزشک متخصص بیماری‌های زنان شاغل در قزوین) از سال ۱۳۴۸ تا اوایل دهه ۱۳۶۰ در این شهر طبابت پرداختند. دکتر صنعتی فردی فرهیخته و علاقمند به هنر و سرایندگی است که در قزوین با همکاری استادان سایر رشته‌های هنری (نقاشی، خط، موسیقی، تئاتر و ...) انجمن هنری «آوا» را بنیان نهاد و در آن سال‌ها نقش به‌سزایی در گسترش و ژرفا بخشیدن به رشته‌های هنری در میان مردم این شهر و به ویژه جوانان داشت. او در سال‌های اخیر چهار کتاب دیوان اشعار خویش را منتشر کرده که بسیار مورد پسند ادب‌دوستان قرار گرفته است. اگرچه حدود دو دهه است که او در آمریکا به سر می‌برد، ولی هر سال برای دیدار دوستان هنرمند بازمانده از آن دوران و بازدید چندباره آثار تاریخی و هنری قزوین به این شهر سفر می‌کند و عشق وافر خود را به میهن نشان می‌دهد. او زاده سال ۱۳۰۸ در کاشان است و با تخلص «پویا کاشانی» می‌سراید. به این بهانه یکی از سروده‌های این طیب فرهنگ‌دوست و فرهنگ‌پرور را در زیر می‌آورم:

روز پزشک

فرخنده باد روز پزشک این بزرگ روز	بر مجمع شریف پزشکان درد سوز
آنان که نور دانش خود را نهاده‌اند	در پیشگاه خلق، چو خورشید جان‌فروز
آنان که کارشان همه درمان دردهاست	از صبح عمر، تا به شبانگاه آن، هنوز
آنان که روز و شب به تجسس نشسته‌اند	در راه درک نکته‌ای از آن همه رموز
پویای راه خلق، پزشک است و شایدش	عرض سپاس و تهنیت این بزرگ روز

دکتر سعید آصفزاده

سردبیر